

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomová práce

**Dotační podpora zemědělského podniku
specializovaného na ovocnářství**

Radomíra Kamenická

© 2016 ČZU v Praze

Dotační podpora zemědělského podniku specializovaného na ovocnářství

Souhrn

Diplomová práce „Dotační podpora zemědělského podniku specializovaného na ovocnářství“ se zabývá vlivem dotačního systému České republiky na hospodaření dvou vybraných zemědělských podniků se specializací na ovocnářské komodity. Pro tyto účely byla vybrána dvě zemědělská družstva, Zemědělské družstvo Libčany a Zemědělské družstvo Bílé Podolí. Zhodnocení hospodaření zemědělských družstev bylo provedeno na základě předložených finančních podkladů a osobních konzultací se zástupci vedení družstev. Práce se skládá ze dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část je věnována problematice finanční analýzy a jednotlivým ukazatelům finanční analýzy. Dále je charakterizován současný systém dotací do zemědělství a vývoj zemědělské politiky České republiky. V praktické části jsou charakterizována obě zemědělská družstva. Na základě údajů, vyplývajících z finanční analýzy získaných dat, je zhodnoceno jejich hospodaření. Současně je provedeno porovnání hospodaření zemědělských družstev s využitím dotací a bez dotací. V závěrečné části práce je provedeno zhodnocení hospodaření vybraných zemědělských podniků, posouzen vliv dotací na jejich provoz a výsledky hospodaření. Na základě zhodnocení zkoumané problematiky jsou navržena optimalizační opatření a zpracována doporučení na zlepšení současného stavu.

Klíčová slova: zemědělství, společná zemědělská politika, systém dotací, dotace, hospodářský výsledek, ovocnářství, finanční analýza, kalkulace nákladů, likvidita, rentabilita, zadluženost.

Cílem diplomové práce „Dotační podpora zemědělského podniku specializovaného na ovocnářství“ je posoudit vliv dotačního systému České republiky na hospodaření zemědělských podniků, které se specializují na ovocnářské komodity. Hlavní cíl lze dále dekomponovat na následující dílčí cíle:

- a) Charakterizovat současný systém dotačních nástrojů pro zemědělce v České republice a porovnat současné a předchozí programové období.
- b) Analyzovat hospodaření vybraných zemědělských podniků se specializací na ovocnářské komodity pomocí nástrojů finanční analýzy.
- c) Posoudit vliv dotací na hospodaření vybraných zemědělských podniků.
- d) Navrhnout optimalizační opatření a stručná doporučení k zefektivnění hospodaření.

V rámci naplnění stanovených cílů práce je provedena rešerše doporučené odborné literatury a tematicky zaměřených pramenů. Při zpracování teoretických podkladů a práci s interními daty vybraných podniků jsou použity metody vědecké práce, a to zejména analýza, syntéza, komparace a dedukce.

Text diplomové práce je rozdělen do dvou základních částí, teoretické a praktické. V teoretické části práce je podrobně řešena teorie finanční analýzy. Následuje definice pojmu dotace a charakteristika současného systému dotačních nástrojů pro zemědělce v České republice. Dále je porovnáno současné a předchozí programové období v přehledu vývoje zemědělské politiky České republiky od 19. století do současnosti.

V praktické části práce jsou aplikovány získané teoretické poznatky při zpracování analýzy hospodaření vybraných zemědělských podniků se specializací na ovocnářské komodity pomocí nástrojů finanční analýzy. Výsledky finanční analýzy obou zemědělských družstev jsou zhodnoceny, komparovány a navržena optimalizační opatření a některá doporučení k zefektivnění hospodaření.

Z výsledků provedené finanční analýzy hospodaření Zemědělského družstva Libčany vyplývá, že v aktivech společnosti převažuje dlouhodobý hmotný majetek a majetek společnosti je dlouhodobě financován vlastním kapitálem, v podstatně menší míře společnost využívá k financování cizí zdroje.

Ve společnosti Zemědělské družstvo Bílé Podolí je struktura aktiv odlišná, v aktivech převažují oběžná aktiva a na dlouhodobý majetek připadá podstatně nižší podíl. Z oběžných aktiv pak dominuje krátkodobý finanční majetek. I tato společnost využívá jako zdroj financování převážně vlastní kapitál, jehož podíl na celkových pasivech je vyšší než ve společnosti Zemědělské družstvo Libčany. Cizí zdroje tvoří minimum z celkových pasiv.

Porovnáním tržeb obou společností bylo zjištěno, že Zemědělské družstvo Bílé Podolí dosahuje tržeb průměrně 42 mil. Kč, zatímco Zemědělské družstvo Libčany tržeb téměř dvojnásobných, průměrně 80 mil. Kč. Obě společnosti disponují dostatečným množstvím peněžních prostředků, proto vykazují nízké hodnoty zadluženosti.

Z výsledků finanční analýzy dále vyplývá, že ukazatele rentability jsou u obou společností v posledních letech výrazně ovlivněny klesajícím výsledkem hospodaření, který byl mimo jiné ovlivněn zejména celosvětovou ekonomickou krizí. V posledních třech letech jsou ukazatele rentability vlastního kapitálu i tržeb velmi nízké. Z těchto hodnot vyplývá, že obě společnosti nevyužívají všechnen svůj majetek k dosahování tržeb. Ukazatele rentability tržeb by tyto společnosti zvýšily například odprodejem nepotřebného majetku. Příkladem takové transakce je výhodný prodej nepotřebných pozemků v roce 2008 u Zemědělského družstva Libčany, což pozitivně ovlivnilo hospodářský výsledek družstva. Tuto transakci lze hodnotit kladně, protože družstvo získalo finanční prostředky, které mohlo investovat do nákupu zemědělské techniky či její obnovy. Prodej zemědělské půdy tak v tomto případě výrazně pozitivně ovlivnil všechny ukazatele rentability.

Vysoké hodnoty ukazatelů likvidity zejména ve společnosti Zemědělské družstvo Bílé Podolí znamenají neefektivní využívání finančních prostředků, které jsou představovány penězi na bankovních účtech, jejichž úročení je téměř nulové. Na základě dostupnosti dostatečným množstvím vlastních peněžních prostředků, vykazují obě společnosti nízké hodnoty zadluženosti. Z toho vyplývá, že obě společnosti financují aktiva zejména vlastním kapitálem. Je na zvážení, zda není zbytečné velké množství finančních prostředků, které by bylo možno využít jiným, podstatně efektivnějším způsobem, vázat v pohotové formě. Z hodnot ukazatelů likvidity rovněž vyplývá, že obě společnosti nemají problémy s úhradou závazků v době splatnosti. Z toho plyne i vyšší potřeba finančních prostředků ke včasné úhradě závazků tak, aby se společnosti nedostaly do platební neschopnosti, například

i v důsledku dlouhé doby splatnosti pohledávek. Doby splatnosti pohledávek v obou případech analyzovaných společností poukazují na skutečnost, že doba inkasa pohledávek je podstatně delší než doba úhrady závazků. Tuto situaci lze optimalizovat například úpravou smluvních a platebních podmínek s odběrateli, ať už stanovením výše minimální zálohy při odběru zboží, či zkrácením doby splatnosti pohledávek odběratelům, popřípadě ujednáním sankcí za nedodržení splatnosti pohledávek.

Z výsledků analyzovaných dat čerpání dotací oběma společnostmi vyplývá prospěšnost čerpání dotací pro sektor ovocnářství, který by bez těchto finančních podpor dlouhodobě velmi špatně prosperoval a společnosti by byly ve většině sledovaných let ztrátové. Obě společnosti čerpaly dotace na pěstování ovoce prostřednictvím Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce. Porovnáním čerpání dotací oběma společnostmi bylo zjištěno, že Zemědělské družstvo Libčany čerpalo v letech 2007-2014 dotace v celkové výši 78 254 698 Kč, což představuje o 25 512 632 Kč více než čerpání dotací Zemědělským družstvem Bílé Podolí. Současně však bylo šetřením v obou společnostech zjištěno, že v poslední letech nevyužily všechny dostupné dotační nástroje. Čerpání většího množství prostředků z dotačních programů určených pro zemědělce v České republice, by bylo cestou ke zlepšení výsledků hospodaření, ale také možností, jak využít tyto prostředky k další modernizaci a vlastnímu rozvoji, popřípadě rozšíření stávající produkce.

Jedním z možných optimalizačních opatření k zefektivnění hospodaření a zvýšení zisku z vlastní zemědělské produkce by u obou družstev mohlo být pěstování nových alternativních plodin, využívaných k výrobě potravin pro zdravou výživu. Navrhovanou alternativní plodinou je amarant. Obě družstva vlastní potřebnou zemědělskou techniku, proto by pěstování amarantu nevyžadovalo žádné výrazné vstupní investice. Z kalkulace nákladů na produkci amarantu a výpočtu rentability jeho pěstování lze očekávat průměrný zisk až 6371 Kč z 1 tuny amarantového zrna. Současně lze na pěstování amarantu čerpat dotace, což by pozitivně ovlivnilo hospodářský výsledek a umožnilo investovat do zemědělské techniky využitelné k dalšímu zpracování amarantu. Dalším pozitivem je, že tuzemská produkce amarantu pro výrobu amarantové mouky českým zpracovatelům nestačí a jsou nuceni amarant dovážet ze zahraničí. Proto lze v České republice očekávat jejich vysoký zájem o amarant, vypěstovaný v tuzemsku. V neposlední řadě má amarant

mnohostranné využití nejen v potravinářském, ale také kosmetickém a energetickém průmyslu, kde lze rovněž očekávat poptávku ze strany jeho zpracovatelů.

Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

1. BIČÍK, Ivan a Vít JANČÁK. *Transformační procesy v českém zemědělství po roce 1990*. Praha: Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, 2005, 103 s. ISBN 80-86561-19-4.
2. DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. Praha: Ekopress, 2006. 191 s. ISBN 80-86119-58-0.
3. GRÜNWARD, Rolf a Jaroslava HOLEČKOVÁ. *Finanční analýza a plánování podniku*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2007, 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2.
4. HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza firmy*. Praha: ASPI, 2008. 208 s. ISBN 978-80-7357-392-8.
5. JANDOVÁ, Marika. *Využití pohanky, lupiny a amarantu k vylepšení dietetických vlastností pekařských výrobků pro diabetiky*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, Agronomická fakulta, Ústav Technologie potravin, 2011. 90 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Viera Šottníková, Ph.D.
6. KISLINGEROVÁ, Eva. *Manažerské finance*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9.
7. KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2013, 236 s. ISBN 978-80-247-4456-8.
8. KOUŘILOVÁ, Jindra., Jiří PŠENČÍK a Daniel KOPTA. *Dotace v zemědělství z hlediska komplexního pohledu a s přihlédnutím k ekologickému zemědělství*. Brno Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 2009, 106 s. ISBN 978-80-7204-637-9
9. LEE Cheng F., LEE, John C., LEE Alice C., *Financial analysis, planning and forecasting, Theory and Application*. (2nd Edition) London: World Scientific Publishing Corporation Pte., 2009, s. 1100, ISBN 10-981-270-608-9.

10. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Zemědělství 2009*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2010, 122 s. ISBN 978-80-7084-924-8.
11. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Zemědělství 2010*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2011, 132 s. ISBN 978-80-7084-963-7.
12. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Zemědělství 2011*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2012, 132 s. ISBN: 978-80-7434-033-8.
13. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Zemědělství 2012*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2013, 128 s. ISBN 978-80-7434-111-3.
14. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Zemědělství 2013*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2014, 136 s. ISBN 978-80-7434-151-9.
15. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Zemědělství 2014*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2015, 143 s. ISBN 978-80-7434-219-6.
16. MRKVIČKA, Josef a Pavel KOLÁŘ, 2006. *Finanční analýza*. 2. přepracované vyd. Praha: ASPI, 228 s. ISBN 80-7357-219-2.
17. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2008, 120 s. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2481-2.
18. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Dotisk prvního vydání. Brno: Computer Press, 2009, 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.
19. VALACH, Josef. *Finanční řízení podniku*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 1999, 324 s. ISBN 80-86119-21-1.

Elektronické zdroje

1. AMARANTH. *Informace o amarantu*. [online]. 2010 [cit. 2016-09-29]. Dostupné z WWW: <http://amaranth.cz/vyuziti-amaranthu-v-prumyslu/>
2. ASOCIACE SOUKROMÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Perspektiva v pěstování amarantu* [online]. 2016 [cit. 2016-8-25]. Dostupné z WWW: <http://www.asz.cz/cs/aktualne-z-asz/perspektiva-v-pestovani-amarantu.html>
3. FRUCHTWELT BODENSEE. *Fruchtwelt Bodensee ist internationaler Fachgipfel für Obstbauern und Landwirte* [online]. 2014 [cit. 2016-3-25]. Dostupné z WWW: <http://www.fruchtwelt-bodensee.de/fwb-de/news/Fruchtwelt-Bodensee-ist-internationaler-Fachgipfel-fuer-Obstbauern-und-Landwirte.php>
4. KONVALINA, P. a kol. *Pěstování rostlin v ekologickém zemědělství*. ZF JU České Budějovice. 99 s. [online]. (PDF) 2007 [cit. 2016-09-27]. Dostupné z: http://www2.zf.jcu.cz/~moudry/ecologica/pestovani_rostlin.pdf
5. LUDVÍK, Martin. *Ploch ovocných sadů v posledních dvou letech dramaticky ubylo*. Tisková zpráva ČOU. [online]. 2016 [cit. 2016-10-03]. Dostupné z WWW: <http://www.ovocnarska-unie.cz/>
6. MAYRAND, Karel, DIONNE, Stéphanie, PAQUIN, Marc, Pageot-LeBel, Isaak. *The Economic and environmental impacts of agricultural subsidies: An assessment of the 2002 US farm Bill & Doha Rund*. Unisféra International Centre, page 63. [online]. (PDF) 2016 [cit. 2016-8-25]. Dostupné také z WWW: <http://www3.cec.org/islandora/en/item/1909-economic-and-environmental-impacts-agricultural-subsidies-en.pdf>
7. MÁCOVÁ, Marcela. *V čem je české zemědělství jiné? Statistikaamy*. [online]. 2014 [cit. 2016-08-25]. Dostupné z WWW: <http://www.statistikaamy.cz/2014/07/v-čem-je-ceske-zemedelstvi-jine/>
8. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Dotace* [online]. 2016 [cit. 2016-08-25]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/kontroly-podminenosti-cross-compliance/>

9. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Dotace: Přímé platby 2015-2020*. [online]. 2009-2016 [cit. 2016-08-25]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/>
10. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Dotace: Společná organizace trhu*. [online]. 2016 [cit. 2016-08-25]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dotace-v-ramci-sot/spolecna-organizace-trhu-s-cerstvym/>
11. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Dotace: Struktura dotačních zdrojů*. [online]. 2016 [cit. 2016-08-25]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/?fullArticle=1>
12. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Zemědělství*. [online]. 2016 [cit. 2016-08-25]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/>
13. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Zemědělství 2007*. 132 s. [online]. (PDF) 2008 [cit. 2015-08-21]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/17427/Zemedelstvi_2007.pdf
14. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. *Zemědělství 2008*. 124 s. [online]. (PDF) 2009 [cit. 2015-08-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/file/17422/Zemedelstvi2008.pdf>
15. OVOCNÁŘSKÁ UNIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Situační a výhledová zpráva ovoce 2015*. 73 s. [online]. (PDF) 2015 [cit. 2015-18-12]. Dostupné z WWW: <http://www.ovocnarska-unie.cz/pdf/SVZ-2014-ovoce.pdf>
16. PORTÁL NA PODPORU ROZVOJE OBCÍ ČR. *Rozvoj obcí: Klasifikace dotací*. [online]. 2014 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z WWW: <http://www.rozvojobci.cz/news/klasifikace-dotaci/>
17. SADY BÍLÉ PODOLÍ. *O firmě* [online]. 2009 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://www.sadybilepodoli.cz/>
18. STÁTNI ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND. *Program rozvoje venkova 2014-2020*. [online]. 2013 [cit. 2016-08-29]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prv2014>

19. STÁTNI ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND. *Přímé platby*. [online]. 2013 [cit. 2016-08-29]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/prime-platby>
20. ZEMĚDĚLSKÉ DRUŽSTVO LIBČANY. *Historie* [online]. 2015 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://www.ceske-ovoce.cz/index.php/historie>
21. ZEMĚDĚLSKÉ DRUŽSTVO LIBČANY. *O nás* [online]. 2015 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://www.ceske-ovoce.cz/index.php/o-zd-libcany>
22. ZEMĚDĚLSKÉ DRUŽSTVO LIBČANY. *Ovoce* [online]. 2015 [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://www.ceske-ovoce.cz/index.php/ovoce>